

CZECH ABSTRACTS TSCHECHISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

MÁTÉ JOÓB & PAAVO KETTUNEN (s. 163)

Zpověď z pohledu zkušeností lidí hledajících pomoc: Empirická studie o zvyklostech Finů a Maďarů při zpovědi: Článek popisuje zpověď vycházející ze zorného úhlu zpovídajícího se. Zkušenosti zpovídajícího ze zpovědi zkoumá na základě dvou dříve vypracovaných studií. Zdrojem těchto studií byly listy zpovídajících psány za účelem uvolňování stresu. Jelikož sběr a analýza materiálů se uskutečnily v obou případech podobným způsobem, závěry těchto dvou studií se mohly porovnat. Vycházejíc z listů finských a maďarských respondentů autoři prozkoumali několik témat: očekávání zpovídajících se, kritéria prožívání rozhršení, vztah mezi zpovídajícím se a zpovědníkem, vliv zpovědi na duchovní život zpovídajícího se.

Klíčová výrazy: zpověď, zvyklosti u zpovědi, zpovědník, zpovídající se, rozhršení, úzkost, hřích, vina, smutek

KRISZTINA S. PETIK, ANIKÓ KÉZDY & FRUZZINA KOCSIS (s. 187)

Motivační zázemí vzdělávacích cílů a jejich souvislosti s duševním zdravím středně starých a starých lidí: Vývoj lidské bytosti je komplexní, celoživotní proces doprovázen příjmy i ztrátami. Mezi obtížemi vývojového období v dospělosti bychom měli vyzvednout a věnovat zvláštní pozornost problémům středního věku, protože během zdlouhavého procesu stárnutí musí člověk čelit různým ztrátám a zvládnout tak specifické psychologické úkoly spojené s přizpůsobováním se novým situacím. Cílem našeho výzkumu je, abychom prozkoumali souvislosti mezi cíli – a to zejména vzdělávacími cíli – a ukazateli duševního a fyzického zdraví u středně starých a starých lidí. Naši hypotézou bylo, že jedinci, kteří přežijí krizi v druhé polovině svého života, budou otevřenější školením souvisejícím s fyzickým a mentálním zdravím. Také jsme předpokládali, že jednotlivci s vnitřní cílovou motivací mají větší motivaci k sebezorození, a že výskyt interpersonálních cílů souvisí s větší otevřeností k tréninkům, které souvisejí s mentálním zdravím. Naš vzorek tvoří 585 osob (průměrný věk 50.6 let, standardní odchylka 8.5). Vzorek jsme podle klasifikace Levinsona rozdělili do šesti věkových skupin. Naše výsledky potvrdily, že lidé ve středním a starším věku jsou otevření k programům rozvíjejícím sebeovládací funkce. Na rozdíl od naší hypotézy jejich otevřenost však není způsobena krizí spojenou s klesajícím fyzickým a mentálním zdravím, ale novými životními situacemi provokovanými dobrou fyzickou kondicí a stresujícími životními událostmi. Přitom zájem o vzdělávací programy osobního rozvoje je větší u těch, kteří mají ve svém motivačním systému převahu vnitřních cílů (spojených se základními psychickými potřebami).

Klíčová výrazy: stárnutí, střední věk, osobní cíle, vzdělávací cíle, psychická pohoda, andragogika

ROBERT BIEL (s. 212)

Ateizace kultury v komunistickém Polsku a její důsledky pro současnost: Osvícenstvím v Evropě začala kritika náboženství v moderním slova smyslu. Mnoho ateistických myšlenek, vytvořených v té době, ovlivňuje život a kulturu mnoha generací. Tento proces vedl v komunistických zemích k ateizaci kultury, což bylo v Polské lidové republice dobře vidět. Polská církev byla po staletí mecenášem kultury, což bylo zvláště důležité v dobách politické závislosti, například v době rozdělení či okupace země. Komunistický převrat přinesl poručnictví a podřízení kultury stukturálním a politickým principem komunistické strany. V důsledku toho bylo hlavním posláním kultury sloužit komunismu. Záměrná marginalizace křesťanské kultury stále více vedla k izolaci křesťanské kultury a umění. Obzvláště po zavedení výjimečného stavu v Polsku (1981) byly vytvořeny nepříznivé podmínky pro křesťanskou kulturu, což způsobilo tzv. vnitřní exil umělců a bojkot polského rozhlasu a televize. Za výsledek tohoto procesu můžeme považovat vznik neoficiálního systému kultury, který mohl uspokojit požadavky značné části obyvatelstva. Neoficiální systém kultury tvořily ti tvůrci a nositelé kultury, kteří nebyli podřízeni státní moci, nebo pokud ano, tak měli takovou autoritu a svobodu, že byli schopni předat hodnoty, normy a způsoby chování, které se lišily od stávajícího kulturního systému. Prostory kostelů a farností se tak staly místem divadelních a jiných představení. Neoficiální systém kultury značně přispěl k integraci společnosti a pomohl v zachování národní identity. Společenská situace po převratu vedla polskou církev k tomu, aby znovu definovala svou pozici na volném trhu etických, kulturních a náboženských hodnot a přispěla k odstranění propasti mezi evangeliem a moderní společností. Křesťané, vědomi si staletí prolínání duchovního a kulturního dědictví se nemohou a nechtějí vzdát nezměnitelné součásti své národní a náboženské identity. Křesťané v průběhu staletí vytvářeli obraz nehmotné kultury a budou pokračovat ve snaze dosáhnout pozici rovnocenných a plnohodnotných partnerů při vytváření nové evropské reality.

Klíčová výrazy: stát a církev, Polsko, komunismus, státní socialismus, dějiny, diktatura, retrospektiva, ateistická ideologie, církev, politický zvrát, kultura

JOZEF HAŠTO & HANA VOJTOVÁ (s. 232)

Posttraumatická stresová porucha: Bio-psycho-sociální aspekty, desenzibilizace pomocí očních pohybů a restrukturalizace (EMDR) a autogenní trénink při přetrvávajícím stresu: Případová studie, část 2.: V kazuistické studii se ilustruje použití metody EMDR a autogenního tréninku (AT) v léčbě PTSP. EMDR se použilo na zvládnutí akutních symptomů, zatímco AT na posílení odolnosti při přetrvávajícím ohrožení. Opírajíce se o bio-psycho-sociální model psychických onemocnění diskutují autoři sociopolitické a sociálně-psychologické aspekty tohoto případu, který zatížil vztahy mezi dvěma sousedícími národy a vztah národní majority a menšiny v naší zemi (Slovensko). Pacientka dala souhlas k publikování zjištění a úvah autorů a věříme, že to přispěje k realističtějšímu chápání tohoto případu ve společnosti.

Klíčová výrazy: posttraumatická stresová porucha, bio-psycho-sociální model, terapie, psychoterapie, desenzibilizace pomocí očních pohybů a restrukturalizace (Eye Movement Desensitisation and Reprocessing), autogenní trénink, případová studie